

تورک یوردی

تورکلرک فاندمنه چالیشیر اون بش کونده بر حیقار

بیل ۷ - جلد ۱۴ - عمومی صافی ۱۵۶

۱ نیسان ، ۱۳۳۴ - صافی ۶

توافق ایتک اوزره شرق استقامتنه یکججه
طوغری توجه ایتدک . ینه اولکی عینی وادی
موجه لری ، عینی کوز آله بیلدیکی قدر کنیش
اوت تارلاسی .

محرری : استانبول دارالفنونده جغرافیه مدرسی
پروفیسور دوقفور

اوبست

بالغان محاربه سیله تخریب ایدلش اولان
خاصکویده قوری اتمک و قاوروندن عبارت اوکله
یمکنی یمک اوزره قیصه برتوققدن صوکره
تکرار یوله قوبولدق ؛ و بوگونکی پروغرامه
آلماقچهدن تورکجه جویرن ؛

م . نوت

قونووالوف

کوجولک حکایه

« مانسیم غورکی » دن :

اونک حقهده سکوت اختیار ایتکه حقم وارمی :
او ، بر باباجان آدمدی . حیات یولنده بویه .
لرینه سیرک تصادف ایدیلر .

قونووالوفی ایلک دفعه کوردیکم وقت
اون سکر یاشمده یدم . او صرهلرده بر اتمکچی
فرونده خیرجی یاماقلیله چالیشیردم .

اسکی عسکر و موسیقیشناس اولان خیرجی
مدهش صورتده ایچکی ایچردی ؛ اکثریا خیرجی
برباد ایدردی . سرخوش اولدییی زمانده
بالخاصه آغزیه موزیقه چالمای و راست کله برشی
اوزرینه پارمقلریله و وراق مختلف هوالره
ته پو طوتمی پک سه وردی . پاترون اوکا
بوزولان خیرلر ویا کچ چیقان اتمککلر حقهده
اخطارده بولوندمی اوفکه له نیر اوسته یه آغزینه
کلن کفری باصار ، موسیقیده کی استعدادندن
بحث ایتمکده قصور کو تهرمه زدی .

قیرمزی پالا بیلقرنی دیکرک ، بیلنمه ز
نه دن ، هر وقت براز لروچلی کورونن قالین
دوداقلرنی قیرداتارک :

غزته یی دالغین ، دالغین کوزدن کچیرسیوردم ،
بردن قونووالوف دیه براسم نظرمه ایلیدشدی ؛
واسمه علاقه دار اولان شو آشاغیده کی شتونی
اوقودم :

« موروم شهری بورژوازلردن ، قرق ایکی
یاشلرنده آلکساندر ایوانوویچ قونووالوف دون
آقشام حبسخانه قوغوشنده کندیسنی صوبا
آناختارینه آصمشد . مومی الیه سرسریلکندن
طولانی اوسقوفده توقیف ایدلش ، و مرحله دن
مرحله یه ، مسقط رأسی اولان شهره قدر
کتیرلشدی . حبسخانه مدیرینک راپورینه
نظر آ بو آدم ساکن ، سکوتی و خویلاوی بر
آدمش . طبییک فکر نهجده ، اتخارک سبی ،
داء المراقه عطف ایدلمکده دز . »

شو قیصه قیدی اوقودم . و دوشوندم که
بو خویلاوی آدمی حیاته نهایت ویرمهک سوق
ایدن سبی براز ایضاح ایتک احتمال ممکن
اولاجقدر ؛ چونکه بن اون طانیردم . اولجه
کندیسیله بر آزاده بولونمشدق . و صوکره ،

یوغور ییورر ، و مختلف مارشلر ، والسالر ،
یاخودده کندیسنک دیدیکی کبی «نومرولر»
چالاردی . اوستده کوپورور قودوروردی .
وایشک صوکنده ، ایکیسنک یرینهده بن
چالشمه مجبور اولوردم .

اونک ایچون پاترونله عسکر آره سنده
شو آشاغکی محنه وقوعه کلنجه بن غایت
مسعود اولدم :

پاترون ، یوزی پارلاق ، منشرح ، کوز-
لری سینسی بر تبسمه پارلاق ، فروندن ایچری
کیره رک :

— نهی ! عسکر ، نهی ! عسکر ،
دوداقلرنی بربرینه پاپشیدرده عزیمت مارشی
چال باقم ! دیدی .

عسکر سرت وقابا بر سسله :

— یته نهوار ! دیدی .

عادتق اولدینی اوزده ، خیر تکنه سنک
اوسته یاری سرخوش یاتمشدی .

پاترون منشرح : — محاربه کیت ،
اونباشی ! دیدی !

عسکر ، باجاقلری تکنه دن صارقارق ،
کوتو بر او یونه معروض قالدیغنی سه زیرله یرک :
— نرده بو ؟ دییه صوردی .

— نرده ایسترسه رک .

عسکر اوفکه یله :

— بوندن نه معنا چیقار ؟ دییه باغیردی .

— نه معنای چیقار ؟ یعنی سنی آرتق

بوراده بر ساعت بیله طومایاچم . چیق .
الاجمکی آل وجهم اول کیت !

شمدی به قدر عسکر ، پاترونک صیفنیده
اولدینی بیسلدیکی ایچون بو بورله نیوردی .

— یوق خمیری قوروتشم ! یوق ، قابوق
یانتش مش ! ا ککک نملیمش ! های سنی شیطانلر
قالبین آلاق ! بن دنیا به بوایشه اوغراشمه می
کلام ؟ سکاده لغت اولسون ، ایشکده ! بن
موسیقیشنام بن ! آکلادکی ! آلتوجی ایچدیکی
زمان یرینه بن چالاردم ؛ او بواجی زندانه
کبردیکی زمان او بواجی بن چالاردم ؛ بومبور
دخی خسته اولنجه اونک یرینه بومبور دچالان
کیمدی ؟ صوجقوف ! بن ایشته بن ! سز
اقدمنه خدمت ایتدکده پک بختیار اولدق ،
اقدم ! تیم تام رام تانام ، پیس کوبلی ، سنده !
ویر یارمه می ، چیق بورجکی ، دییه باغیردی .
پاترونده ، قادین یوزلی ، یاغلی آنلره
کومولش عادتا شانی کوزلی شیشمان بر آدم ،
قوس قوجه برکونک صاللا یارق قیسه آیاقلرنی
یر وورور :

— حیدود ! جانی ! چیغیت ! آلاق !

اللهم ، بنم چکه جک نه تقصیراتم واردی ده
بو حریفی باشمه مسلط ایتدک ! دییه یینیردی .
— یاسنی شمدی بو کورولتکدن طولانی

بوسته ایتدیرر ، ضابطه یه بوللارسم ؟

— چارک ووطنک خادمی بوسته ایتدیروب
ضابطه یه می ؟ دییه عسکر کوکره و تهدیدکار
یومروقلریله یلری به آتیلردی . پاترون کری
چکیلوب سینیر حرصندن توکورر ، صولوغی
کیلییر و کفرلر ایدردی . فقط فضله برشی
یاپامازدی . موسملردن یازدی ، او یله بر موسم که
وولغا قیسنده کی شهرلرده آدم عقللی برخمیرجی
بولوق کوچدر .

بو درلو محنه لر هان هر آن یکیلنه یردی .

عسکر قاقای توتسولر ، خمیری شویله بر

بو خبرسه اونى بردن بره آيىلدى . بوسنئتمه كى
بجريكسز لىكندن اوترو بشقه يره قابولانمق
خصوصئنده زورلق چككچكى پك اعلا
آكلا يوردى .

آياغه قالقارلق ، تالاش و خلىجانله :

— هايدى سن ده ! آتيورسك ، بالان
سويليورسك ! ديدى .

— دفع اول ، دفع اول ! .

— دفعى اولايىم ؟

— چابوق اول ، هايدى .

— يعنى آرتق جانكه يئدى

عسكر ، باشنى برمرارتله ساللادى :

— قانمى امدك ، اولانجه قانمى . شمدى ده
بنى قوغيورسك ! پك اعلا ! پك مكمل ! .
أوروچك !

— بن ، أوروچك !

باطرون قودور يوردى .

عسكر بر قناعتله :

— أوت ، سن ! اوروچك سنى ! قان

أميجى ، ايسته سن بوسك « ديدى . و ساللانا
ساللانا قاپويه طوغرى يوللاندى .

باطرون خان خان كوليور و كوزلى
سه وينجه ايشلدا يوردى .

— هايدى باقالم ! چاليش ده شمدى

كنديكه بر بر بول ! بن سنى هر كسه اويله بر
چكدم كه ، بادهواده كيتسه كيمسه سنى ايسته يه .

مه يه چك ! هيچ بر طرفدن سنى آلمايه چقلم !

آه ، آلقاق سنى ، بن سنك ايشكى يادىم !

— بارى بر يكي خيبر جيكر وارمى ؟

ديبه صوردم .

— يكي خيبر جيى ؟ وار ! يعنى اسكى بر

بيلديك ، بكا ياماق ايئيدى . هم نه خير جيدر !
ايئيدر ، انجى ! اوده عياشدر اما ، وقت
وقت ... كلير ايشه باشلار و اوچ آي درت آي
آيى كى ايش ده ويرر ! نه ديكله نه بيلير ، نه
اويغو ... باره يه ده پك باقاز . لازم اولان ده
بو ! چاليشير و شرقى سويلر ! هم نه سويلر ،
كوچوكم ! ديكله يه مه زسك : روحكه بوتون
بوتون بر غريبلك چو كر . سويلر ، سويلر
صوكرمه ايجر .

باطرون انجى چكدى و آليسه فتورلى بر
آدم حر كتى ياپدى .

— ايچمكه ده باشلاديمى ؟ دور دورمانك
امكانى يوقدر . خسته دوشونجه يه قدر ، ياخودده
كيه جكسز قانجه يه قدر ايجر . اووقت اوتانير ،
ياخودده كونك دومانك ايچنده شيطان غيب
اولور كى اورته دن سراولور . هام ايسته !
ايسته سكا كر چكدن ، لهسا ؟

درين و كو كسندن كمش بر سس :

— أويله ! ديه ايشكدن جواب ويردى .
ايرى ، كنش بويونلى ، اوتوز باشلرنده
قدر بر آدم ، اوموزى قابو چرچيوئه نه دكرك
اوراده طور يوردى . قىلى بر سر سرى قىليغدى .
شخصى و سياسى حقيقى براسلاوشخصى و بوزيدى .
قان قيرمى بر كوملىكى واردى . تعريف
ايديله مه يه چك قدر پيس و بيرتيق ، بولده بر
پانطالون . آياق قابلينه كلنجه ، آياقلىردن برى
بر قالوش اسكيسنك ايچنده يدى ، اونه كى ده بر
مشين چيزمه ده .

آچيق كستانه رنكى صاچلى قارمه قاريشقدى .
كاكلارينك آرمسندن طالاشلر ، صامان چوبلىرى ،
كاغد پارچه لرى چيقيوردى . كو كسته دوشن

ایدی . اوچ پنجره‌می ده سوقاغک سوبه‌سندن
آشاغیده ایدی .

آز ایشیق، آزهوا، فقط چوق رطوبت،
چوق یسلک، چوق اون توزی واردی .

دیوارلر بونجه، بری خنجرله، اوتکی
اونله دولو، بر دیکری بوش کنیش کنیش تگنه‌لر
واردی وهر برینک اوزرینه پنجره‌دن کوموشی

بر ایشیق چیزکیسی دوشیوردی . قوجه بر
صوبا اکمکخانه‌ک هان اوجده بری اشغال

ایدیوردی . اون چوواللری، کبرلی دوشمه‌لر
اوستنده سورونیوردی . فرونده اوزون

اودونلر یانیوردی وکوموشی دیواره عکس
ایدن علو قیپردایور، صالالانیور، صانکه

کوروتوسزجه قونوشیوردی . بر مایا ونم
قوقوسی هوایی اشباع ایدیوردی .

قبلی، ایسلی طاوان آغیرلیله انسانی
آزیور، وکوندوز آیدینلیله آشک ایشینی

بر برینه قاریشهرق قرارسز، کوزلری یوران
بر ضیا حاصل اولیوردی . سوقاغک بولانیق

کوروتوسی پنجره‌لردن صیزیور، وهواده
کوز طالع‌لانیوردی. قونووالوف بوتون بونلره

باقدی، ایچنی چکدی، و بکا طوغری یاری
دونه‌رک جانی صیقلمش بر آدم سیله :

— بورده چوقدن بریمی چالیشیورسک
سن ؟

جواب ویردم . وآلتدن آله بر برمه
باقارق ایکیمزده صوصدق .

— نه زندان ! دیدی، هایدی کل،
ایکیمزده سوقاق قابوسته اوطورالم. ایستهرمیسک؟

سوقاق قابوسته بر پیکه اوطوردق .
— هیچ اولمازسه، آدم بورده بر بارچه

وکنیش یلمازه سیله کوکسی اورتن کوزل قرمزی
صاقلاندن ده اوله . اوزون، صولوق و بورغون

بوزی، بکا اوقشایچی برتسه‌له باقان ایری
ماوی، خولیالی کوزلره منوردی .

هرنه قدررنکی اوجشده کوزل دوداقلری
قیرمزی ییغک آلتده کولومسیوردی، و بکسی

کویا :
— بن بویاسم ایشه ... قصورمه باقماک .

دیوردی .
باطرون آللری اوغوشدیرارق و یکی

خنجر جیستک قوتلی وجودینه بر ذوقله باقارق :
کل بورایه ساشا، یاماغک ده ایشه. دیدی .

آدم سس سزجه ایلریله دی، کنیش آلتی
بکا اوزاندی . بر برمه « صاحب‌لر خیر اولسون »

دیدک، پیکه اوطوردی. باجقلری اوزاندی،
اونلری بر سوزدی و باطرونه دیدی که :

— نیتولانیلیتچ، بکا ایکی کوملک آل،
آیاق قابی، برده، بر تیه‌ک کتن آل .

— تلاش ایچه ! سکا نه لازمه هپنی
آلیرسک ! نیم قیه‌لرم وار؛ بو آقشام ده

کوملکلره یانطالونی آلیرسک . سن همان ایشه
گیریش ! بن سنی بیلیم . بدبخت اولمازسک .

قونووالوفه کیمسه‌ک قاتلی طوقوتماز، چونکه
او کیمسه قاتلی ایتمه‌مشدرکه . هیچ بن بر

یابانی می‌یم ؟ بن ده چالیشدم، بیلیم . بعضی
بعضی ایش سرتدر . نه‌یسه، سز قالاک دوستلرم،

بن کیدیورم .
بز یالکنز قالدق . قونووالوف پیکه

اوطورمشدی. سس سز، سس سز کولومسه‌یه‌رک
اطرافه باقیوردی. فوروون قبلی بر بودرومده

— اوقومق بیلیرمیسک؟ ... آل ، اوقو
شونی برآز .

و بکا بوروشمش ، کیرلنمش بر یاپراق
اوزآندی ، اوقودم :

« عزیز ساشا ، سکا سلام ایدرم و سنی
بوئون روحله اوپرم . صیقیلیورم . ویا لکیز
سنکله برابر کیده جکم ، یاخود سنکله برابر
قالاجم کونی بکلیورم . بو ملعون حیات ابتدا-
سند هر نه قدر خوشمه کیتدیه بیه شمدی
ینی سکا آکلانا مایاجمندن فضله صیقیور . بونی
سن پک آئی آکلار سک؟ بن اونی ، سنی
طانیقدن صوکره آکلادم . رجا ایدرم ، بکا
دها چابوق یاز ؛ سنک مکتوبی اوزلیورم .
شمیدلک ، ینه کوروشمک اوزره وداع ،
المه اصارلادق دکل ، قلبک صاقالی دوستی
سن بی هر نه قدر اوزدکسه بن سنی ینه
آزارلامایورم . چونکه ، خنیزر ، بکا الله
اصارلادق دیمه دن صویشدک . بونکله برابر
بن سنک یالکیز آئی طرفکی ظانیم . سن برنجی
آدمسک ، بونی هیچ اونوتم . نم تخلیم
ایچون اوغراشامازمیسک ، ساشا ؛ قیزلر سکا
دیمشله که بن سربست اولورسم اگر ، سنی ترک
ایدرم ؛ فقط بوبدلالتی . همده دوغری دکل .
اگر سنک بکساده برپارچه جق مرحتک وارسه ،
بردفعه قورتولور قررتولماز ، حقیقتاً سنک صادق
برکوبلک اولورم . بونی یا یق سنک ایچون قول-
یدر ، نم ایچونسه پک زوردر . بنی کورمکه
کلدیگک زمان سکا سوبله مدهمه ده ، بو حیاتی
سورمکه مجبور اولدیم ایچون آغلادم . ینه
کوروشورز . سنک قایتولینک . »
قونووالوف مکتوبی بندن آلدی ، و ،

نفس آلیز . بو مخزنه بن چابوق چابوق آلیشا-
مایاجم . یایامام ... دوشون سن؟ ... بن
دکزدن کلیورم ... حزرده کمبلره یوکلده دیجیلک
ایدردم . او انکیندن بولیکه دوشمک !

بکا حزنی بر تبسمه باقدی ، صوکره
صوصدی ، و صوکره یایا یورون ، آرابده
کچن یوچیلری دقتله معاینه ایتدی .

ماوی و براق کوزلرنده مبهم ، درین بر
حزن دالغه لایوردی ..

اقشام اولیوردی . هوا آغیر ، تونلی ،
کورولتیه طولور ، و اولرک کولکله لری جاده
اوزانیوردی . قونووالوف ، صرتی دیواره
طایالی ، قوللری کوکسند باغلی اوطوریور ،
وصافالک ایسکلی قیللری اوقشایوردی .
صولوق و اوزون یوزنی بن مائلاً کوریور ،
و « بو آدم نصل آدم ؟ » دییه دوشونیوردم .
لکین بر محاوره آچمه جسارت ایدم یوردم ،
چونکه او بنم آمرمدی ، همده بکا بر حرمت
الهام ایدیوردی .

آلنی اوچ ایچه چیزیکه بوروشدی که زمان
زمان او چیزیکلر آچیلیر و غیب اولوردی .
و بو آدمک نه دوشوندیکنی بیلیمک ایچون
مراق ایدیوردم ..

— هایدی کیدم . اوچنجی فرونه باقاجق
وقت اولدی . سن ایکنجی یوغورر سک .
بنده و آره اوچنجیه اوغراشیرم . صوکرده
اکمکلری یاپارز .

قوجه بر خیرداغی طارتوب قابله رله-
شدردکن ، ایکنجی فرونی حاضرلایوب
اوچنجیک مایه سنی قویقدن صوکره چایه
اوطوردق ، و قونووالوف آلنی قوینته طالیدرارق :

خولیالی برآدا ایله اونى برآئنده اوروپ چورمکه
باشلادی. اوسره ده اونه کی آلی ده صاقالی طارایوردی.

— یازمق ده بیلیرمیسک ؟

— اوت .

— مرکک وارمی ؟

— اوت .

— اللهی سه ورسه ، یاز بکا برمکتوب ،

ها : محقق ، قاری بنی آلاق صانیور ، کند
یسنی اونوئدم صانیور .. یاز .

— بک ابی ایستهرسه که هان شیعدی ...

کیمدر بوقادین ؟

— قاحسته نک بری .. کندکده کوربیورسک :

تخلیه دن بحث ایدیور . یعنی اونکه اوله نه جکمی
پولیه وعد اتلیم . اووقت اوکا پاساپورطی
وبره جکلر ، قیدنی سیله جکلر ، اوده سربست
قالاجی . آکلاکمی .

یاریم ساعت صوکرده مؤثر برمکتوب حاضر دی
قونووالوق صبر سزلقه :

— اویله ایسه اوقو ... باقام نصل ؟ دیه صورتی .

« قابا اطن اجه که بن بر آچاغم وسنی اونوئدم .

خایر ، سنی بن اونوئدام . یالکز ایچکی ایچدم ،
وآرتق جیمده ، اوستمهده باشمده برشیجکم

قالمادی . شیعدی یکیدن قابولاندم . باطرونن
اودونج یاره آلمق ایچون مراجهت ایدم جکم .

اونی فیلیب نامنه کونده ریرم . اوده سنی تخلیه
ایستدر . سیاحتک ایچون جیکده انی پاره که
اولور . شمدیلک ده اللهه اصهار لادق . آککساندرکه
قونووالوق باشی قاشییارق :

— هیم ... دیدی چوق انی یازامیورسک .

مکتوبکده از طویغو وار ، از کوز یاشی وار .
صوکرده سکا دیمشدم که بنی برسورو کفرلی
اسملره تسمیه ایت . اونی ده یایمامشسک .

— فقط نیچون ؟

— اوتاندینمی کورسون ، واوکا قارشى

ایشله دیکم قباحتی آکلادینمی کورسون دی به ؟
سن نخود دوکر کبی یازمشسک ! اورایه کوز
یاشیری ده قویمالی .

مکتوبته کوز یاشیری قویمغه مجبور اولدم .
واونی موفقیتله یایدم . قونووالوق ممنون اولدی .
آلی اوموزیمه قویدی ، وقلبی برسله :

— بوآنی بو ، تشکر ایدرم . کورولیورکه

سن انی بر چوجوقسک .. بز سنکله دوست
اولاجغز ...

بن بوندن آمیندم . وقایتولینا حقنده اوندن
تفصیلات ایستدم .

— بتمه دی -

روسی اشرف

(روسی اضمدلی — نورکسانه وقفاسیه)

شون :

بو عصرک حربنده ، بر مملکت قادین و چوجقلرینه
قدر جانی بوتون عضولرینی آیفالاندیریور ،
سپرايچنده ، خسته خانه کوشه سنده ، دیگر
باشقه اجتماعى تشکيلات ايچنده مجادله

صالح خبرلرینک بر برینی تعقیب ایتدیکی
بواننده دوشونبورزکه بو عصرک حربی ناصل
تاریخک شیعدی به قدر طاعتیدینی بر حادته ایدیه
صاحی ده اوقدر کوروله مش برشکلده اولیور .